

Een sfeerbeeld uit onze rijke historie

Samenwerking tussen AAT en Intendance is niet nieuw!

Vooraf

Op 18 november 1939, nu al weer 80 jaar geleden, verscheen het eerste nummer van "De Wacht", een weekblad voor de gemobiliseerde weermacht en het Nederlandsche volk. Het weekblad was een initiatief van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging "Ons Leger". De Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, de generaal I.H. Reynders schrijft in zijn voorwoord het volgende: *"Het feit, dat de kolommen open zullen staan voor alle onderdeelen der weermacht, zal niet nalaten de onderlinge waardeering en het gevoel van saamhoorigheid te vergrooten, maar tevens het nog te dikwijls ontbrekende vertrouwen in eigen kennen en kunnen aankweeken en versterken."* Op het hoogste niveau worden *combat service support* en *combat support* net zo waardevol geacht als *combat*, hoewel deze NATO-termen toen natuurlijk nog niet bestonden. Toch duurt het nog enkele maanden voordat in dit periodiek ook aan logistiek aandacht wordt besteed. In nummer 14 van 17 februari 2017 is het zover. De reserve 1^e luitenant A. van den Berg, die op dat moment commandant is van de aanvullingsplaats Eijkenstein, krijgt vijf pagina's om uit te leggen wat bevoorrading en transport inhoudt. Uiteraard staan daarbij ook foto's afgedrukt. Soms is een bron zo mooi geschreven dat het de geschiedschrijver past de gehele bron te publiceren en het commentaar daarop bescheiden te houden. Dit lijkt mij zo'n moment. Ik hoop en verwacht dat u als lezers zich na het lezen kunt vinden in mijn besluit. Hieronder treft u het gehele artikel in de originele schrijfwijze aan.

Zonder C.A.At. - geen weerbaar soldaat

AAN- EN AFVOER BIJ DE GEMOBILISEERDE WEERMACHT

"Ge kunt 't gelooven of niet, maar de animo in de schrijverij heeft een hausse beleefd. Menschen, die vroeger nauwelijks een krant lazen, bedreven journalistiek of ze nooit anders gedaan hadden. Talrijke soldatenkranten hebben het levenslicht aanschouwd en de lezer bleef niet in het onzekere over de plaats van verschijning. "Muren hebben ooren" suggereerde Jo Spier; maar men kan er in één adem aan toevoegen: "Soldatenkranten hebben Advertenties". Er was plaats voor het adagium: zeg mij welke soldatenkrant ge leest en ik zal u zeggen waar ge in Nederland gelegerd zijt. Dit laatste geldt natuurlijk niet voor "De Wacht", want dit blad verklapt geen militaire geheimen. Aan "De Wacht" kan ik dus veilig het geheim toevertrouwen, waarvan het opschrift boven dit artikel gewag maakt. Ik maak me sterk dat voor de meeste gemobiliseerden de C.A.At. een even duistere figuur is als de Nisam van Hyderabad voor de inwoners van Suomussalmi. Het lijkt daarbij niet ondienstig om over de C.A.At., en daarbij in 't bijzonder over de 4^e C.A.At., eenig licht te laten schijnen.

De 4^e C.A.At. is een zelfstandig onderdeel van het IVe Legerkorps. De volle naam van dit onderdeel, dat ge bij de vredesorganisatie tevergeefs zult zoeken, luidt: 4^e Compagnie Aan- en Afvoertroepen. Als de officieren, die dit lezen, na deze mededeeling nu het voorschrift Aan- en Afvoer ter hand nemen, kunnen ze zichzelf die momenten van geestelijk genot verschaffen, die met de eerste O van O. en O. zoo treffend wordt aangeduid.

Dit artikel bedoelt echter te zijn een populaire verhandeling. De wijsheid, welke in voorschriften en reglementen ligt opgetast, moet voorzichtig en met mondjesmaat worden uitgedeeld. Overdaad kan soms even gevaarlijk zijn als het “gebrek aan ondervoeding”, waarover ge sommige mensen wel eens hoort spreken.

Allereerst dan een enkel woord over de **organisatie**. De 4^e C.A.At. is een compagnie ter sterkte van ruim 400 man. Commandant is een kapitein, terwijl 7 luitenants optreden als commandant van even zoovele secties. De eerste drie secties zijn de grootste. Zij tellen elk plm. 70 man, die hun opleiding destijds bij het wapen der artillerie hebben genoten. De commandanten dezer secties zijn dan ook artillerie-officieren.

De vier overige secties worden gevormd door infanteristen en intendancetroepen. Zij hebben een sterkte van normale infanteriesecties, al is de encadreering van onerofficieren onderling verschillend. Deze houdt nl. verband met de speciale taak, welke aan elke sectie is toegewezen. Het spreekt vanzelf dat déze secties worden aangevoerd door infanterie-officieren.

Waarin bestaat nu de **taak** der Aan- en Afvoertroepen? Wel zij zorgen ervoor dat het veldleger tijdig van munitie, levensmiddelen en fourage wordt voorzien. Tevens voeren zij allerlei materieel af, dat onklaar is geraakt of herstelling behoeft.

De eerste drie secties zijn de secties munitiewerkers. Zij richten in oorlogstijd verschillende aanvullingsplaatsen in, waar de artillerie- en infanteriemunitie wordt aangevoerd. Deze aanvoer geschiedt vanuit het dusgenaamde eindstation. Op de aanvullingsplaatsen wordt de munitie later afgehaald door de onderdelen, die elk een van tevoren vastgestelde hoeveelheid in ontvangst kunnen nemen.

De 4^e en 5^e sectie zijn de secties verplegingstroepen. Zij verzorgen den aan-en afvoer van levensmiddelen en fourage en werken ook gedurende de mobilisatie op volle kracht. Elke sectie heeft een eigen aanvullingsplaats, waar dagelijks enorme hoeveelheden worden verwerkt. De bijgaande foto's geven hiervan een duidelijk beeld.

De 6^e en 7^e sectie tenslotte zijn de secties materieelwerkers. In geval van oorlog bestaat hun taak in het inrichten van aanvullingsplaatsen, waarvan de strijdende onderdelen gebruik kunnen maken om materieel af te geven en te ontvangen. Thans rouleeren deze secties – dit geschiedt althans bij de 4^e C.A.At. – met de secties verplegingstroepen op de aanvullingsplaatsen voor levensmiddelen en fourage.

De gang van zaken op deze laatste aanvullingsplaatsen vertoont een opgewekt beeld van leven en bedrijvigheid. Ik wil trachten u er een korte beschrijving van te geven. Als leidraad neem ik dan weer de aanvullingsplaatsen zoals deze bij 4e C.A.At. zijn ingericht.

Stel u voor een wegencomplex, dat ongeveer den vorm heeft van een driehoek. De langste zijde van dien driehoek is de weg, waarop de aanvullingsplaats zich bevindt. Deze driehoeksvorm is noodig in verband met het éénrichtingsverkeer op de aanvullingsplaats. De regeling van het verkeer berust bij de militaire politie, welke nauwlettend toeziet, dat geen onbevoegden het terrein betreden en dat niemand van den verkeerden kant de aanvullingsplaats tracht binnen te rijden.

Een kijkje op de aanvullingsplaats. Voor elke tent staan de auto's klaar om te worden afgeladen.

De aanvoer van levensmiddelen en fourage op de aanvullingsplaatsen geschiedt door middel van autotractie. Bij de 4^e C.A.At. komen dagelijks de transportcolonnen van het IVe AutoBataljon. Deze auto's worden op het eindstation beladen met de hoeveelheden welke het etappenrantsoen voorschrijft. Daarna rijden deze colonnen naar de aanvullingsplaatsen, waar de goederen in bepaalde volgorde worden gelost.

Bij den ingang van de aanvullingsplaats treft ge aan uw rechterhand allereerst een “tent” aan, opgetrokken van hout en afgedekt met gegolfd plaatijzer, waar de fourageerende

onderdeelen hun ledige pakmiddelen inleveren. De bezetting van deze tent bestaat uit twee man: een om de emballage in ontvangst te nemen en een om deze in een daarvoor bestemd boek te administreren.

De tweede tent is van beduidend grootere afmetingen. Hier worden haver, hooi, voederstroo en paardenkoekjes aan en afgevoerd, terwijl de aangrenzende ruimte wordt benut voor het ontvangen en uitgeven van ligstroo.

In de derde tent komt ge bij den groenteboer terecht. Aardappelen, groenten, en peulvruchten liggen hier beurtelings dan wel gezamenlijk opgetast en de dagelijksche omzet is wel dusdanig, dat menige groentehandelaar er in 't burgerleven een rijk bestaan in zou hebben.

De volgende tent is gevuld met allerlei kostelijke waren des kruideniers. Ge vindt er rijst, ge vindt er zout, ge vindt er suiker, om van koffie en thee maar niet eens te spreken. Dat bij deze artikelen reinheid en accuratesse twee belangrijke factoren zijn, zult ge ongetwijfeld willen toestemmen.

Aardappelen en peulvruchten worden vrijwel dagelijks in groote hoeveelheden aangevoerd. De manschappen laden af en de groepscommandant telt de zakken.

Met kennersblik monstert de groepscommandant de malsche runderbouts, bestemd om aan de onderdeelen te worden uitgereikt. Nauwkeurig houdt hij aantekening van het gewicht, opdat straks ieder het hem toekomende deel kan ontvangen.

Het zijn niet alleen koks, die lange messen dragen, en evenmin zijn het allemaal slagers die in de vijfde tent hun werkzaamheden verrichten. Niettemin is het een slagerij in optima forma, welke ge hier aantreft. Rij aan rij hangen hier de stoere voorpooten en malsche achterbouten; en welige varkensflanken, ook wel zijdjes spek genoemd, vormen dikwijls een smakelijke garnering. Wie een blik in de slagerstent heeft geworpen, kan zich beste begrijpen, dat de Hollandsche soldaat over 't algemeen uit z'n burgerpakje groeit!

Rundvet, margarine en beleggingsartikelen voor de boterham kunt ge in de volgende tent aantreffen. Koek of rookworst, jam en appelstroop dan wel leverworst, zeg maar wat ge hebben wilt: ze zijn in deze tent heusch niet voor één gaatje te vangen. "Wat ik vandaag niet heb, heb ik morgen", is het devies van den "verkooper" en hij zegt er waarlijk geen woord teveel mee.

De laatste, maar zeker niet de minste onder haar zusters, is de broodtent. Hier wordt de veel geprezen kuch aangevoerd; de kuch, die met rats en boonen zulk een integreerend deel vormt van het soldatenrantsoen. Een grappenmaker heeft dezen broodwinkel "Het Versche Kadetje" gedoopt, zoodat de redactie van "De Telegraaf" meteen weet waar ze dit vurig begeerde artikel voor haar ontbijt tafel kan bekomen. Op een van de aanvullingsplaatsen fungeert als commandant van de broodtent een korporaal, die tevens

In „Het Versche Kadetje“. Hier worden dagelijks honderden zakken kuch aangevoerd

het diploma van semi-arts in z'n zak heeft, zoodat voor de voortreffelijke hoedanigheden van het versche cadetje zonder eenig voorbehoud kan worden ingestaan.

Ik zeide reeds, dat dagelijks op de aanvullingsplaatsen enorme hoeveelheden worden verwerkt. Er komt dan ook heel wat voor kijken. Etappendirectie en intendance werken op voortreffelijke wijze samen om te zorgen, dat de benoodigde hoeveelheden tijdig op de aanvullingsplaatsen arriveeren.

En de C.A.At. zorgt, op aanwijzingen van de intendance, voor een juiste distribueering onder de fourageerende legerafdeelingen.

Ik wil dit artikel besluiten met een woord van hulde aan de "jongens", die dagelijks op de aanvullingsplaatsen werken. Ze voelen voor hun werk, omdat ze weten dat het **productief** is. Ze gaan met haverzakken en runderbouten om alsof ze nooit anders gewend waren en wat ze van haver- en roggestroo niet afweten, kunt ge gerust op een stuivertje schrijven! Ze zijn volstrekt niet afkeering van Blonde Mientje en heur beroemde prikkeldraadversperring, maar ze weten tevens, dat hun inspanning een onmisbare schakel is in de verzorging van de Nederlandsche weermacht, Wie zou hun dan dit besef willen ontnemen door misprijzend de schouders op te halen over het opschrift boven deze pennevrucht: "Zonder C.A.At. geen weerbaar soldaat"?

Indien er zoo iemand in Nederland gevonden wordt: dat hij spreke!"

**Res. 1e Luitenant
A. VAN DEN BERG
C. Avpl. Eijckenstein**

Ik weet niet hoe het u als lezers is vergaan, maar bij het lezen van deze bijzondere historische bron had ik toch wel een paar déjà-vu-ervaringen. Logistieke doctrine wijzigt minder vaak dan menigeen denkt.